

AZ ÉLET ÉS AZ ÉNEKLÉS SZERETETÉNEK MESTERE GENCSY SÁRI EMLÉKÉT KALOCSAI ZSUZSA IDÉZI MEG

Gencsy Sári és Kalocsai Zsuzsa
(Kalocsai Zsuzsa archívumából)

A zene határozta meg az élete szinte minden pillanatát. A felejthetetlen koloratúrszoprán különleges pályát járt be. Az Operaház egyik vezető énekeseként olyan nőalakokat keltett életre sikerrel, mint Gilda, Violetta Valery, Zerlina, Iluska vagy a Szöktetés a szerájból Blondéja. Visszavonulása után a Színház és Filmművészeti Főiskola énektanára lett, s több mint három évtizeden át, egészen haláláig foglalkozott a fiatal művészekkel. S Gencsy Sári nemcsak énektechnikára, szerepformálásra, hanem a művészet szeretetére, a pálya iránti alázatra is igyekezett megtanítani a növendékeit. A legendás énekmesterekről szóló sorozatunkban a koloratúrszoprán emlékét kedves tanítványa, Kalocsai Zsuzsa Jászai Mari-díjas érdemes művész idézi vissza, akinek saját nótacsokrai mellett még a dalszínházi arany emlékgyűrűjét is örökül hagyta, és aki még ma is sokszor vele, azaz azzal a felvétellel skálázik be, amelyet az egyik énekórájukon készített.

– *A Színművészetin ismerte meg?*

– Igen, s ő olyan lélek volt, aki nem restellte felemelni a telefont, s felhívta az előző konzervatóriumi tanáromat, Kerényi Miklós Györgyöt, hogy megköszönje neki, milyen remekül felkészített. Emberséget is lehetett tőle tanulni, nemcsak hangképzést. Meg persze nagyvonalúságot, hiszen sokakat ingyen is tanított. A nagylelkűség mindig jellemző volt rá, fiatalabb korában előfordult az is, hogy egy turnén járva találkozott Gábor Zsazsával, akinek igencsak megtetszett az egyik fellépő ruhája. Sáríka pedig azonnal neki ajándékozta... Mindig felhívta a figyelmet az elegáns öltözködés fontosságára is, erről sem felejtkezett meg az óráinkon. Smink és frizura nélkül sosem lépett ki az utcára, s minden ruhadarabja gondosan össze volt válogatva. Igazi díva volt, minden pillanatban. S őt nem lehetett Sári néninek hívni. Modern nő volt, örök fiatal, akit haláláig Sáríkáknak kellett szólítani. A valódi korát pedig sosem árulta el, még nekem sem...

– *Az énekmesteri pályája előtt is különleges karriert mondhatott magáénak, hiszen az egyik első szerepe Gilda volt, de emellett abban a Hoffmann meséi-előadásban is énekelhetett, amelyet Otto Klemperer dirigált.*

– Egy év énektanulást követően már belökték a színpadra... Fricsay Ferenc, az előadás karmestere, meg is kérdezte, hogy ki ez? De Sáríka már otthon, kiskorában is folyton énekelt. Édesapja katonatiszt volt, sokszor jött hozzájuk házhoz a muzsikáló cigánybanda, így a vérében volt a nótaéneklés. Korán elkezdett zongorázni is, s gyerekként kívülről tudott minden operakottát. A dalszínházi debütálását egy év intenzív énektanulás előzte meg, úgy, hogy minden nap volt énekórája. Weisz Manfréd támogatta a tanulmányait, akkoriban szokás volt, hogy a műpártolók mecénásként segítik a fiatal énekeseket, Sáríka egyetlenegyszer találkozott csupán vele. Az óráin Makay Mihály foglalkozott vele. S mivel abszolút hallása volt, gyorsan tanult, Ferencsik János gyakorta meg is kérdezte tőle: Sári, ez milyen hang? Épp ezért nagy kínzás volt a számára, ha véletlenül nem 440-re hangolták a zenekart. S persze azt is észrevette, ha valaki transzponált. Adottságainak köszönhetően olyan kényes szerepeket is megkapott, mint a Pásztorfiú a Tannhäuserben. Szép pályát futott be, sok darabban lépett színpadra, de negyedszázad után ő maga döntött úgy: visszavonul. Úgy vélte, úgy kell befejezni a karriert, hogy a közönség szép emlékeket őrizzen róla. Hiszen tanárként is mondogatta, hogy a hangszalagok ugyanolyan izmok, mint a sportolóké, akiket nem akarnak már idősebb korukban is indítani az olimpián.

„...úgy kell befejezni a karriert, hogy a közönség szép emlékeket őrizzen...”
(YouTube.com)

Gencsy Sári opera-és operett felvételeiből
[TELJES LEJÁTSZÁSI LISTA MEGTEKINTÉSE](#) (11 video)

Gencsy Sári magyar nótákat énekel
[TELJES LEJÁTSZÁSI LISTA MEGTEKINTÉSE](#) (29 video)

- *Viszont szinte azonnal, ahogy elhagyta a dalszínházat, a Színház- és Filmművészeti Főiskola Énektanára lett.*
- A növendékek pedig kezdettől rajongtak érte. Remek muzsikus volt, kiválóan zongorázott, mindenkit lekísért, ha pedig kényesebb feladatokon dolgozott, akkor Mura Péter, Reményi József vagy Matz László játszott korrepetitorként az óráin. Volt néhány meghatározott skála sora, s tőle tanultam meg pianót énekelni, a vele folytatott munka során jött meg a magasságom. Nagyon jó mester volt Kerényi Miklós György, ugyancsak meghatározó a pályámon, de Sárika volt az, akivel feszegetni kezdtük a határait. S olyan fontos egy jó énekmester! Most a Budapesti Operettszínházban Kiss B. Atilla főigazgatóm Szilfai Mártát kérte fel énekmesternek, s azt érzem, hogy megint rátaláltam a hangomra. Mindez nem csupán a technikáról szól, egy jó tanár pszichológus is, hiszen az énekléshez szükség van energiára, önbizalomra, és ebben rengeteget segíthet egy jó mester. Sárikára e téren is lehetett számítani. Megesett, hogy külföldi turnén járva, az éjszaka közepén hívtam, mert nem volt jó a torkom, de a szörnyű napszak ellenére addig beszélgetett velem, tartotta bennem a lelket, míg vissza nem jött a hangom. Igazi varázsló volt, remekül értett a lélekhez.

Gencsy Sári és Kalocsai Zsuzsa
(Kalocsai Zsuzsa archívumából)

– *Mit idéz szívesen vissza a közös óráikról?*

– Volt egy érdekes mondása – a régi mestereitől származott – hogy kupola a fejtetőben, azaz az ember erre figyeljen a hangképzésnél. Az arccsontra téve a kezét pedig azt hangsúlyozta, hogy oda kell helyezni a hangot. „S mindig úgy énekelj – mondogatta – mintha egy ezüst szálát húznál ki a fejed tetején!”. Csak a technikán dolgozott, a szerepformálásba soha nem szólt bele. De segített például a repertoár kialakításában. Engem ő indított el a magyar nóta vonalon. Az első nótacsokromat is neki köszönhetem, a saját magának válogatott dalait adta oda, és abban sokat segített, hogy hogyan frazírozzam ezeket a nótákat. S persze azt is mindig mondogatta, hogy a nótanékléshez szív kell, s ahhoz, hogy az ember ki merje mutatni az érzéseit, meg is kell érní. Minden műfajjal, opera musical, nóta – szívesen foglalkozott. S remekül ráérezett arra, hogy kiben van tehetség. Akadt olyan fiatal énekes, akinél megkérdeztem, miért foglalkozik vele, amire az volt a válasza, hogy egy éven belül C-s tenort farag belőle. Igaza lett. S nagyon okos is volt, már fiatal énekesként is igyekezett mindent a hasznára fordítani. Egy rettegett kritikus megírta például, hogy úgy énekel, mintha nyers hal lenne a szájában. Nem megsértődött a bírálaton, hanem inkább felhívta az illetőt, s megköszönte neki, hogy felhívta erre a figyelmét. S legközelebb már nem volt az előadásával ilyen probléma. Nagyon segítőkész volt. Ha valakit tehetségesnek tartott és ki akarták rúgni, akkor még akár Aczél elvtársig is elment, hogy ezt megakadályozza. S tényleg nagyon sok embernek segített nemcsak elindulni, hanem megmaradni is a pályán. Ha a Józsi mondja, akkor elhiszi – kérdezte egyszer az önbizalomhiányos növendékétől. Milyen Józsi? – érdeklődött zavartan a

fiatal énekes. Hát a Simándy. S másnap valóban ott ült az órájukon, meghallgatta a tenoristát Simándy József. S az operaházi kollégái közül mindig szívesen emlegette Svéd Sándort, akiért rajongott.

– *Olyan növendékei voltak, mint Éliás Tibor vagy Vadász Zsolt (1972–2024).*

– Almási Évának is segített, amikor a Macskákra készült, volt, aki a Lola Blaut tanulta meg vele. Megesett az is, hogy hallott valakit felvételin, aki nem járt sikerrel, majd a bemutatkozás végén odament hozzá, és felajánlotta a segítségét. Mindannyian, akik hozzá jártunk, rajongtunk érte, kicsit el is vettük a családjától, hiszen rengeteg időt szánt a tanításra. Minden nap hatkor kell, aztán elegánsan felöltözve ment be a Színművészetre, délután kettőtől pedig otthon, a lakásán is tartott órákat, egészen estig. Nem engedte el azok kezét sem, akik a pályán voltak. Csillogó személyiség volt, udvartartásként gyűltek köré az emberek. Kifejezetten szép nő volt, és vidám, életet élvező személyiség, ötször házasodott. S mindent kellő humorral tudott szemlélni. Amikor az egyik férjét, aki a Vérellátó elődjének az alapítója volt, valamiért bebörtönözték a rákosi korszakban, járt hozzá hajnalonta beszélőre, állt a bebocsátásra váró asszonyok között a sorban, a fején kendővel, és azt hallgatta, ahogy a fejük fölött a hangszórókból bömbölnek a mozgalmi dalok, az ő előadásában... S ezen az egészen tudott nevetni! Amikor eltávozott 2008 májusában, templomi koncertet szerveztünk az emlékére, s minden növendékének természetes volt, hogy ezen a hangversenyen fellép.

Kalocsai Zsuzsa
([wikipédia.hu](https://hu.wikipedia.org/wiki/Kalocsai_Zsuzsa))

– *Előadásokra szívesen járt?*

– Igen, örömmel meghallgatta a tanítványait. S ilyenkor a nézőtéren ülve, maga is végigélte a darabokat. Ahogy A víg özvegyben énekeltem, láttam, ahogy csillogással telt meg a szeme. S az előadás végén megvárta a művész bejárásmál, és nekem adta az operaházi, jubileumi aranygyűrűjét... Úgy vélte, nálam jó helyen lesz. Csodás gesztus, ma is meghatóttan őrzöm, ahogy az egyik énekóránk felvételét is. Sokszor hallgatom az autóban ülve, s a közös gyakorlatainkra skálázok be.

Kalocsai Zsuzsa
(szinhaz.hu)

[Kalocsai Zsuzsa - Messze a nagy erdő \(4:05\)](#)

Lehár Ferenc: Cigányszerelm - Mágikus Operett gálaműsor (Budapesti Operettszínház, 2009.)

Magyar nóták, csárdások Kalocsai Zsuzsa előadásában:

[TELJES LEJÁTSZÁSI LISTA MEGTEKINTÉSE \(8 video\)](#)

– *Ön nem akarja továbbadni mindazt, amit tőle tanult?*

– Annak idején szeretett volna utódjaként bevinni a Színház- és Filmművészeti Főiskolára, hogy éneket tanítsak, de akkor azt mondtam neki, hogy még énekelni szeretnék. S így érzem ma is, most még a színpad fontosabb, és a Budapesti Operettszínházban szép feladataim vannak. A tanítás ugyanis nagy felelősség, nem lehet félszívvvel csinálni, nem lehet hónapokra magukra hagyni a növendékeket. Az egyéni fejlődést figyelemmel kell kísérni. Amíg aktív vagyok, játszom a színházban, addig nekem az az életutam. De biztosan eljön majd ennek is az ideje, mert kár lenne veszni hagyni mindazt, amit Sárikától tanultam, és amit az eddigi pályám során magam is tapasztaltam. Azért már kipróbáltam magam, hiszen a színházunkban működik egy iskolásoknak szóló program, amelyben akadnak fiatal tehetségek. Ilyen a La Mancha lovagja vagy a Mária főhadnagy, s ezekben mentorként segíteni tudtam a gyerekeknek. A konzervatóriumban is jártam, hogy amiben tudok, segítek, és hatalmas sikerélményt jelentett, amikor úgy szólalt meg egy hang, ahogyan annak meg kell szólalnia!

Réfi Zsuzsanna